

vse računili kaj je pri novem pokopališču za Boglonaj storil bi ne bilo dosti 500 kron; koliko je pa storil pri popravilju cerkve pretečeno leto, koliko je dal lepega hrastovega in drugega lesa za popraviljanje stolpa in cerkvenih stopnic peska in ko so cerkev zunaj popravljali; vse to ni v nobenem račun. Zdjaj ga pa g. župnik ima za nemškutarja, liberalca in Bogve kaj. Veš ljubi moj Valentin to še ni vse: si čital v zadnem „Slov. Gospodarju“ kako je čez framske učitelje čvekale, če imajo količkaj ponosa na stan se bojo dalje oglašili. Veš jaz rečem, framska šola je zlo ogledna šola, znamo jo tako na deželi iskati. Res g. župnik pravijo in več takih ki tako plitvo mislijo; nič ni se potreba nemški učiti, jaz pa pravim da je dobro če kdo več jezikov zna, ko bi jaz boljše nemški znal in še več jezikov, bi se mi boljše godilo. Veš Valentin to se mi čudno zdi kako more g. župnik čast. g. kanonika Gaberca, kateri so čez 20 let službovali kot župnik v Framu in zdaj jim pa obesi tako smotro zaradi framskih občinskih volitev saj oni sami najbolj poznajo koga imajo v III. razredu voliti, to ni kolegialno. Še g. dr. Turnerja, kateri v Mariboru stanuje pa ima lepo posestvo v Framu mu ni prizanesel. On je vendar velezasluženi gospod, kateri ima toliko v petah kako framski župnik v glavi, zato se noče s takim pripraviti. Veš Valentin pa res, kam človek uho pomoli v privatnih hišah ali v krčmah v Poskavi, Slivnici ali v Framu povsod ga pomiljuje če je res, koje agitiral za volitve v Framu ponoči in podnevi je v ti polski zimi plazil od hiše do hiše še celo po Pohorju in je ljudi nagovarjal naj njegovo stranko volijo, to je katoliško Bog ne daj voliti liberalno nemško štajercijansko brezverno stranko, ker te nam bojo same stroške delali z občinskimi dokladi, ter nas bodo iz posestev potisnili, ktere bodo potem Nemci popokupili. Kaj mu je storil gospod Rosman in gospod Scherbaum oba iz Maribora, katera imata tukaj posestva? saj sta poštenjaka in mirna Nemca. Kako rad v jesen pošlje ob čas trgatve veliko brento po vinski most, če je ravno Nemec. Skoraj bi bil pozabil, zakaj g. župnika ljudje pomiljujejo in to sem že mnogo krat slišal da je pri agitacijah hudo ponoči padel ter si je možgane pretresel, zdaj mu pa ubožčaku večkrat pride, ter bi skoraj leco (Kanzel) podr. Nekteri pa pravijo, ter od tega časa, ko je od g. grofa Schönborna tisti podretni grad kupil, ter gre pogosto k tistim nekdanj tlačnim kmetom, kletkev v katerih so nekdanj tlačni zdihovali in sam vidi v časi zelenega možicelna z rudde kapico, v časi pa vidijo velikega zelenega kušarja blizu onemu podobnega, in temu pravijo Gašperl — mogoče, ter se stem pogovarja, ta bi znal ubožčeka celo znoriti. Veš Jaka še nekam drugam prihaja, kam pa? nekaj na kolinc in gostije, na ktere se skoraj vedno sam povabi, ampak k nekemu Janžurjo v klet, ker ima dobro vinsko kaplico in Janžur je dober človek, ki se najbolje misli pa izpovedati se mu more, kaj le od koga povedati vé in to je lahko, ker je dolgoletni Morski župan in pri tem se napije, ter včas popolnoči sladkoinjen spremlan od Janžurjev lepih hčer iz Marijinega društva primaha domu, ker cesta je tam zlo slaba posebno pa ledena. Valentin čez kaj si g. župnika najbolj razbijati slišal v pustnem času? Čez to, ker ga ljudje nočejo ubogati, ko toliko ti zatracani ples prepoveduje in to se mu ljudje le smejejo, ker Francani smo že plesali in posebno pa letos pri ti dobri vinski kaplici in še bomo plesali in nikoli njega prashali ko že njega ne bo. Pa veš, nekteri se ga le bojijo, ker prišel bo pustni čas potreba bo iti po hisek in poznej h izpovedi, on pa pravi, da nebo nobenemu odveze dal kteri bo plesal; on pravi, jaz vam prepovem plesati če bi ravno jaz plesal vi me morete ubogati, ker sv. katoliška cerkev to prepoveduje. To se je že pokazalo 23. januarja ko je imelo „Kmetstvo Bralno Društvo“ pri znanem krčmarju Turnerju veselico. Povabljeni niso bili samo kmetje družbeniki, ampak tudi drugi prijatliji bralnega društva ne ozirajo se na vero in narodnost. Bili so prav židane volje ter začnejo plesati različne plesane, nazadje se tudi četvorko (Qadrille) in to je nek župnikov podprenik, v jutro kar toplo nesel župniku kteri je potem skoraj bil leco podr in pri tem tako hripo dobil, da ni mogel pete

maše več brati. „Slov. Gospodar“ je prinesel da so sami Nemci plesali do jutra in potem so pa ljudje doma spali, namesto ko bi bili šlik maši. Ubogi Fram! še v postnem času ne bomo smeli več plesati. Veš ljubi moj Valentin ko bi zdaj Kristus naš gospod v Fram prišel in bi nas pozdravil: mir vam bodi, kako smo bli tega navajeni bi mu naš g. župnik rekel: tiho bodi, tu sem jaz gospod. Zaupanje imamo da ga bodo mil. knez in škof malo pokrtlačili in mu mir zapovedali. Pri teh govorih prišli smo do ločitve. Moža sta mi še veliko povedala mastnih, pa naj bo za takrat dosti.

Slike iz Brežic na Savi.

III. *)

Mi naprednjaki smo zelo olikani ljudje. Tudi miroljubni smo in ponižni do skrajnosti. Ali tako daleč vendar ne gre naša ponižnost, da bi nastavili še levo lice, ako nas kdo udari po desnem. Ne, v politiki, v javnem življenju velja za vse in tudi za nas geslo: Oko za okom in zob za zob! Pa še nekaj: tudi v politični borbi smo navajeni, rabiti le dostojna, poštena sredstva. Proti poštenemu nasprotniku pošteno orožje, to je naše geslo. Ali tekom zadnjih let smo prišli do prepričanja, da Benkovičeva klika ni pošten nasprotnik. Proti Benkovičovi strahovladi ne pomagajo ne pametni argumenti ne dostojne besede, ne postava ne poštenost; pomaga pač le — pasji bič! Mi nismo pasjega biča v politiko vpeljali. Ne, s pasjim bičem je bil slovenski poslanec in doktor Benkovič od slovenskega doktorja Serneca tepen. Navdušeni prvaki so torej sami pasji bič v politiko vpeljali. Nas to seveda nič ne briga. Zaradi nas se prvaki med seboj lahko z bombami in revolverji nasprotujejo. Mi ne bomo rabili surove sile proti Benkovičevi kliki, čeprav človeka kar roka zasrbi, ako sreča enega teh prvaških hujskačev. Rabili bomo le — moralni pasji bič in ta bode za Benkoviča pač še bolj občutljiv, kakor oni bič, ki ga je čutil v krčmi tam čez mostom.

Resnica mora na dan, — pa naj pride sam vrag, mi ne bomo resnice zatajili. Mi nismo imuni poslanci, mi prevzamemo vso odgovornost za svoje članke. Ako bi torej skozinskož poštenemu Benkoviču kaj prav ne bilo, potem nas on in z njim vsa njegova banda lahko toži. Pred sodnijo se bode vse razjasnilo! Torej — korajža velja!

Po tem uvodu naj nadaljujemo svoje poročilo o sodnijskih razpravah, ki so se vršile dne 23. prosinca pred okrajno sodnijo v Brežicah. O razpravi proti moralni nedotakljivemu Agrežu, ki je ali koncipijent ali solicitor, na vsak način pa vodja pri Benkoviču, smo že v zadnji številki poročali. Agrež je dobil svojih 14 dni in s tem — dober tek ter amen!

Pri vsemu temu pa je le eno zanimivo: Proti prvaku je bila naperjena ta dan pravzaprav le ena zanimiva tožba, namreč proti Agrežu — pardon, proti moralnično do nebes segajočim Agrežu —; proti g. Schalonu, ki še ni bil zaradi nobenega zločina, tudi ne zaradi goljufije ali tatvine ali poneverjenja kaznovan, pa so naperili prvaki celo vrsto tožb. G. Schalon se teh tožb ni zbal. Ali zastopnik moralnično finega Agreža (pravzaprav je bil to zastopnik dr. Benkoviča) se je bal in se je hotel na vsak način „zglahati“. Kmalu bi ta zastopnik na kolena padel in prosil g. Schalona ter vrlega njegovega zastopnika g. dr. Janescha, naj se „zglahata“. Vsi so imeli vtis, da bi prvaki plačali tudi vsako svoto denarja, ko bi se jim njih hudobije odpustilo. Glavna stvar pa je to-le: Zastopnik dr. Benkoviča je izjavil (po nemško): „Ich habe die Vollmacht zu erklären, dass von unserer (Dr. Benkovič) Kanzlei nichts mehr gegen die Ranner Polizei gemacht oder geschehen wird, wenn man die Klage gegen Agrež zurückzieht.“ Po slovensko in po domače povedano: Benkovič in njegovi hlapci so slovesno pred sodnijo izjavili, da ne bodo več niti besedice, sploh ničesar ne proti brežiški policiji storili, ako se potegne tožbo proti poštenemu Agrežu nazaj. To je dr. Benkovičov pooblaščen zastopnik pred sodnijo javno po-

vedal. Proti temu dejstvu ne pomaga torej nobena laž. Zato nastane iz tega sledečo vprašanje: Ali je dr. Benkovič poštenjak? Mi vprašamo še enkrat: Ali je dr. Benkovič poštenjak? — Stvar je tale: Dr. Benkovič se je, odkar je poslanec, boril proti brežiški policiji. Z neštevilnimi vprašanji, članki, interpelacijami itd. je nastopal proti tej policiji. V teh vprašanjih in interpelacijah so se nahajala najhujša očitavanja. Ako bi bil dr. Benkovič torej poštenjak, moral bi ta boj proti brežiški policiji do konca kot mož izvojevati. On tega ni storil! Ne, on je po svojem zastopniku milo prosil, da naj se mu vse odpusti in da ne bode iz njegove pisarne nikdar več niti besedica proti brežiški policiji prišla. Dr. Benkovič je torej kapituliral pred g. Schalonom in sploh pred Nemci v Brežicah. Dr. Benkovič je hotel odkupiti zapor svojega moralnega Agreža z obljubo, ki bi ga vezala celo življenje. . . . Kaj je človek, ki reče sosedu desetkraj „lump“, ki pa v trenutku, ko ga sosed toži, prosi: Priatelj, odpusti mi; ako me ne pustiš zapreti, ti obljubim, da ti ne bodem nikdar več „lump“ rekel. Vsakdo bode rekel, da je ta človek desetkraj lagal. In tudi mi rečemo odkrito in brez ovinkov, da je s tem pred sodnijo dokazano, da je dr. Benkovič 1) ali se hotel dati za čeno Agrežovega zapora podkupiti, ali pa da je 2) v vseh svojih interpelacijah proti brežiški policiji nesramno lagal.

To je pribito! Gg. dr. Janesch, K. Schalon itd. niso sedli na lim in se niso dali zapeljati. Torej ni prišlo do „zglahanja“. Agrež, čedni Agrež je šel zato 14 dni v luknjo. . . Benkovič pa je seveda največji poštenjak na Slovenskem. . . .

Novice.

Volitve za deželni zbor nam prihajajo vedno bližje in treba se bode polagoma pomeniti, kaj nam je ukreniti. Nasprotniške stranke se že gibljejo in stara igra, stara komedija pričenja: obljube in obljube in še enkrat obljube. . . Tisočero slovenskih volilcev je žalibog še dandanes takih, da bodejo šli na lim medenih teh obljub. Ti reveži na duhu bi seveda tudi brezovo metljo ali pa spodnje hlače farovške kuharice izvolili, ako bi jim to ta ali oni prvaški „odrešenik“ zapovedal. Te ljudi prepričati, je pač popolnoma nemogoče, ker oni smatrajo misliti samo ob sebi za smrtni greh in bi si dali raje ušesa odrezati, nego da bi rečimo premislili iz farovža ali pa iz pisarne prvaškega dohtarja došle zapovedi. S temi ljudmi — in ti so pravzaprav osrednja armada prvaštva, — se res ne da govoriti. Ali hvala Bogu, da se je pričelo vendar že jasni in da imamo po Slovenskem že stotero delavnih ljudi, ki ne poslušajo več nobene komande, temveč volijo po lastnem prepričanju in lastni volji. Ta veseli napredek se je pokazal zlasti pri zadnjih državnozbornskih volitvah. Vkljub najhujšim lažem in najstrastnejšemu nasprotniškem pritisku oddali so kmetje, delavci in obrtniki več tisoč glasov za napredne kandidate, torej za stvar gospodarstvenega dela, sporazumljenja z Nemci in napredka. Mi smo prepričani, da se bodejo ti tisočeri glasovi neodvisnih naprednih mož še povečali, pomnožili. Zato opozarjamo tudi že danes na prihodnje deželnozbornske volitve. Prvaki in sicer ravno tako „narodnjaki“ kakor „klerikali“ bodejo zopet prihajali in vam vse obljubili, kar se vaše srce želi. To so tudi v državnozbornskem volilnem boju storili. Ali ko so prišli novo izvoljeni poslanci tja na cesarski Dunaj, so svoje obljube snedli in se bedastim volilcem smejali. Žalostno ali resnično! Upamo torej da bode vedno manj kalinov za prvaške farizeje! Naprednjaki, somišljeniki, bodite torej vsak hip pripravljeni in kadar vas pokličemo, takrat vsi na krov!

„Sloga“, jokava prvaška sloga je šla že zopet rakom zvižgati. . . . Nič kruha ni postale iz te moke in niti smešno dejstvo ni pomagalo, da sta brata Ploj-Jurtela v Ljubljani svoj listič pod imenom „Sloga“ ustanovila. Nič, nič ni! Seveda, za Ploja in ednake politično problematične eksistence bi bila „sloga“ zelo potrebna. Kajti potem bi bilo vendar še mogoče, da ob-

*) Glej zadnjo številko „Štajerca“.